

ЈЕША ДАМЊАНОВИЋ, ГОСПОДСТВЕНИК

СА ОНЕ
СТРАНЕ ПУТЕ

Сећање на чувеног новинара и уредника у "Тимоку", "Политици" и другим издањима ове новинске куће

У првом тому књиге "Србија и на истоку" (оба имају укупно 590 страница) Јеврем Јеша Дамњановић, новинар, уредник, публициста и истраживач, готово кличући бележи како је његова Тимочка крајина припојена Србији. Записује: "Овог пута Срби, источно од Мораве, у Тимочкој крајини, остварили су вековни сан да се заувек прикључе матичној националној заједници".

Истовремени радознали и неуморни новински текстописац и уредник, публициста са слухом за науку и темељни истраживач и тумач прошлих и актуелних догађаја у Тимочкој крајини и Србији, Јеврем Јеша Дамњановић (1938-2021) је четрдесет година био новинар и више од двадесет година главни и одговорни уредник у зајечарском "Тимоку", "Политици Експрес" и "Илустрованој Политици" и помоћник главног и одговорног уредника у листу "Политика". Били су то у оно време најтиражнији медији захваљујући управо и Јешиној професионалној умешности. Био је изузетно радознао са урођеним даром за темељан и одговоран (готово научни) приступ у одабиру тема у дневним новинама, ревијама и публикацијама, у истраживању прошлих и актуелних догађаја у Тимочкој крајини и Србији.

Крупноок, стасит и увек благо насмешен, освајао је

људеод средњошколских дана у Учитељској школи у Неготину до сарадника у редакцијама и на новинарским истраживачким задацима. Од првих професионалних корака до последњег даха (24. септембра 2021. године) умео је господствено да саслуша, да пита, да охрабри. Пре него што сам га упознао (стигао сам у Зајечар 1. новембра 1975. године, да будем стални дописник "Политике" из Тимочке крајине) ишчитао сам његове текстове. И уверио се да је баш такав како и пише: господствени професионалац. Необичнији од многих.

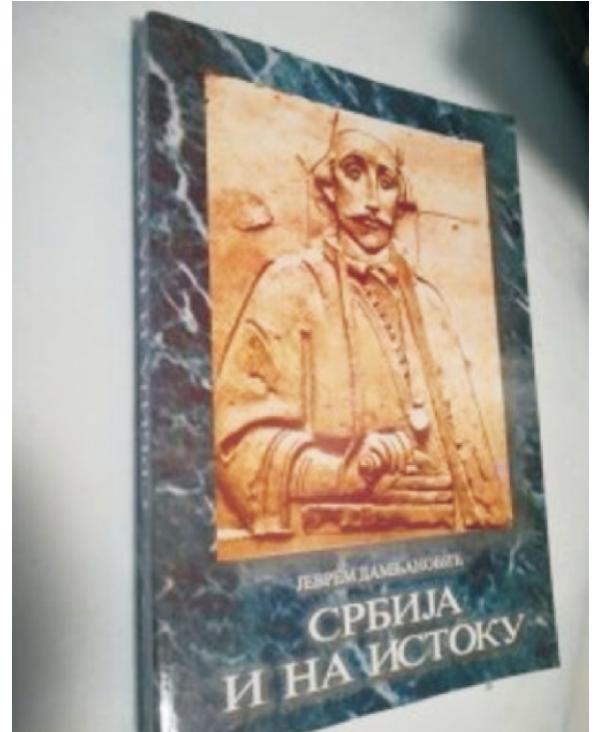
Одушевила ме најпре његова прва бестселер књига "Силе у човеку",

1984. године. Ту се Јеврем Дамњановић појавио у правом светлу: бриљантно писмен, са одговорним, готово научним, приступом истраживању феномена људске природе којима су се до тада бавили претежно парапсихолози и психотроичари,

А тих година, када Јеша почиње да прикупља грађу за књигу (од 1958. до 1984. године) о "тајним силама" у човеку, Џуни, Ванги у другим видовњацима, почињу озбиљније да се баве и званични државни институти, да се одржавају међународни симпозијуми да би се те "силе" примениле у медицини, спорту, војсци. О телепатији, рашљарима, биоенергији, макробиотици, акупунктури, пишу, тиража ради, и сарадници уредника

ној огромној енергији помишљам да је он, захваљујући свему што је прочитао и написао о "тајним силама", научио и како да те силе сугестивно пробуди и у себи и претвори их у силну енергију.

У обимном двокњижју "Србија и на истоку" (о митском јунаку Хајдук Вељку и укрсноћу Србије) о аутору је 2004. године, кад је већ стигао у пензију, записано и следеће: "Поред небројених информација, објавио је око 2.000 чланака и репортажа о људима и догађајима из бивше Југославије, Русије, Белорусије, Кине, Немачке, Пољске, Словеније, Румуније, Бугарске, Турске, Либије, са Кипра и још неких земаља. Аутор је 24 фељтона из разних области, а међу њима су и они из науке и њених граничних по-

(18. јун 2011. године) објавио сам у "Политици" још један текст о Јешиним славном претку. На великом народном скупу у његовој родној Дебелици, Јеша је лично, на зиду тамошњег дома културе, открио споменичницу претку Ивану Стојковићу. Много се тада радовао потомак Јеврем.

Завичају се Јеврем Дамњановић, 2006. године, одужио и књигом "Завичајна књига Тимочана и Крајинаца". Те године навршило се 80 година деловања врло активног Удружења Тимочана и Крајинаца. У тој књизи, великог формата, лепо уређеној, на 384 стране, налазе се Јешини записи о отприлике 2.000 угледних Тимочана.

Најпознатији потомак знаменитог Ивана Стојковића, из Карађорђево Србије, био је свакако Алекса Аца Станојевић, син Станоја Ивановића и унук Иванов. Био је познати радикалски првак, блиски сарадник Николе Пашића, један од предводника Тимочке буне и председник Народне скупштине Србије, у више сазива. Истраживач Јеврем Дамњановић потомак је, по мушкој линији, Ивановог сина Станка.

У рецензији двотомне књиге "Србија и на истоку" проф.др Радош Љушић је записао: "Аутор је професионално искористио најважније изворе и литературу. Он је добро обавештен и вешто је своје сазнање саопштио читаоцима.

Стојан Тодоровић

Преузето из научног
магазина
"Нова галаксија"

Јеше. А њихов уредник путује и разговара са најпознатијим истраживачима. И није чудо што се његова књига појавила у тиражу од 5.000 примерака. И што су све књиге у библиотекама (и у оној у Бору) данас, после тридесет осам година, просто раскупсане од силног читања. У ту књигу аутор је, на 210 страница, сместио изводе из 23 научна саопштења из 21 занимљиве књиге, из сопствених интервјуа. У њој су и изузетно повољне стручне рецензије др Драгише Вишошевића и др Душана В. Микића.

У праву новинарску и публицистичку авантуру Јеша је кренуо 1967. године, одлазећи из "Тимока" за сталног дописника "Експреса" из Новог Сада. Рођен је, иначе, 10. новембра 1938. године у Дебелици код Књажевца, од оца Бранислава и мајке Јованке.

Док размишљам о Јешиним

дручја".

У првом тому књиге "Србија и на истоку" (оба имају укупно 590 страница) аутор готово кличући бележи како је његова Тимочка крајина припојена Србији. Записује: "Овог пута Срби, источно од Мораве, у Тимочкој крајини, остварили су вековни сан да се заувек прикључе матичној националној заједници".

Кличе у Јеврему Дамњановићу патриота, захвалан прецима и Хајдук Вељку. Исплатио се и његов велики истраживачки труд. Није му било лако да дође до историјске грађе архива у Санкт Петербургу, Москви, Истанбулу, Софији, Букурешту, Бечу, Београду. А објавио је и обимна сопствена систематска истраживања на терену забележивши мноштво непознатих детаља.

Ове две књиге појавиле су се поводом 200 година од Првог српског устанка, уз

финансијску подршку републичког Министарства културе.

Трагајући за славним тимочким прецима, Јеврем Дамњановић се умешао и у своје породично стабло. Истраживач ми саопштава, а ја у "Политици" објављујем (17. октобра 2008. године) да је његов прадеда Иван Стојковић из Дебелице, био први судија гургусовачки (књажевачки). На тај положај га је поставио Карађорђе лично.

У великом тексту у "Политици" о томе сам записао и ово: "О знаменитом оберкнезу, бунцији и судији (школовао се по манастирима и добро говорио турски) разговарали смо са његовим потомком по мушкој линији Јевремом Дамњановићем новинаром и публицистом, који је пишући историју источне Србије, прикупио значајну грађу и о свом славном претку".

А три године касније

